

Sygn. akt: I C 25/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Rafał Kubicki

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Grandys

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2023 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. w W.

przeciwko M. P. i U. P.

o zapłatę

oddala powództwo o zapłatę kwoty 130.231,07 zł z odsetkami,

oddala powództwo zawierające żądania ewentualne: zmiany wysokości świadczenia i zasądzenia kwoty 112.728 zł z odsetkami,

zasądza od pozwanych: M. P. i U. P. na rzecz powoda Banku (...) S.A. w W. kwotę 14.126,44 zł tytułem zwrotu kosztów procesu

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się tego orzeczenia o kosztach procesu do dnia zapłaty.

sędzia Rafał Kubicki

Sygn. akt I C 25/22

UZASADNIENIE

Ostatecznie (po częściowym cofnięciu pozwu dotyczącym roszczenia o zwrot kapitału kredytu w kwocie 240.237 zł, dokonanym pismem procesowym z 20.06.2022 r. – k. 134, które spowodowało prawomocne częściowe umorzenie postępowania w tej części postanowieniem z 28.06.2022 r. – k. 139, a także po rozszerzeniu powództwa dokonanym w piśmie procesowym z 20.09.2023 r. k. 194) Bank (...) S.A.

w W. wniósł przeciwko M. P. i U. P. o:

zasądzenie in solidum od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 130.231,07 zł tytułem zwrotu korzyści majątkowej uzyskanej przez stronę pozwaną

w związku z bezumownym korzystaniem z kapitału udostępnionego przez Bank na podstawie umowy kredytu hipotecznego nr (...) / (...) z 5.09.2008 r.

z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanym odpisu pozwu do dnia zapłaty,

ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd tego roszczenia, o:

zmianę wysokości świadczenia nienależnego, którego zwrot przysługuje powodowi od pozwanego w związku oddaniem do dyspozycji kapitału na mocy umowy, poprzez dokonanie sądowej waloryzacji należnej powodowi kwoty

w ten sposób, że oprócz roszczenia o zwrot kapitału powodowi przysługuje kwota 112.728 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza;

zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 112.728 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, stanowiącej dodatkową kwotę, o którą należy zwaloryzować roszczenie o zwrot kapitału oddanego pozwanym do dyspozycji.

W uzasadnieniu wskazał, że na podstawie umowy kredytu hipotecznego nr (...) / (...) z 5.09.2008 r. indeksowanego do (...) udostępnił stronie pozwanej środki pieniężne w kwocie 240.237 zł. Wysokość spłat uzależniona była od zmieniającego się kursu (...). W związku z zakwestionowaniem mechanizmu indeksacji opartego na kursie (...), jako zawierającego w swej konstrukcji niedozwolone postanowienia umowne, strona pozwana wystąpiła przeciwko bankowi

z powództwem o ustalenie nieważności umowy i o zwrot kwot pobranych przez bank. Wyrokiem z 17.06.2021 r. SO w (...) (XXIV C (...)) ustalił, że umowa kredytu jest nieważna i zasądził świadczenie od banku na rzecz kredytobiorców kwoty: 117.752,21 zł i 12.717,95 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 16.12.2020 r. do dnia zapłaty. Na skutek apelacji banku SA w W. zmienił zaskarżony wyrok jedynie w zakresie początkowej daty okresu odsetek oraz poprzez uwzględnienie zarzutu zatrzymania, zaś w pozostałym zakresie oddalił apelację. Wobec tego, że na podstawie zakwestionowanej umowy strony dokonywały wzajemnie przysporzeń na swoją rzecz, zaktualizowało się roszczenie banku o zwrot przysporzenia dokonanego na rzecz kredytobiorców o zapłatę wynagrodzenia w związku z wieloletnim korzystaniem z kapitału, a także żądania ewentualne związane ze zmianą wysokości świadczenia nienależnego (zwrotu oddanego do dyspozycji kapitału) wynikającą z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza.

W odpowiedzi na pozew i dalszych pismach procesowych, pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości (również w jego zmodyfikowanej postaci), kwestionując je zarówno co do zasady, jak i co do wysokości - jako sprzeczne

z prawem krajowym, zasadami współżycia społecznego i celem Dyrektywy 93/13. Odnosząc się do roszczenia o zwrot kapitału kredytu (w zakresie którego nastąpiło później umorzenie postępowania) podnieśli zarzut spełnienia świadczenia w kwocie 138.043,29 zł oraz zarzut potrącenia wierzytelności banku z wzajemną wierzytelnością o zwrot kwoty 102.193,71 zł (nieobjętej wyrokiem równowartości kwoty 23.527,42 CHF). Zarzucili powodowi nieuczciwe działanie i nieuczciwe praktyki rynkowe.

Fakty istotne dla rozstrzygnięcia i rozważania

Porównanie pozwu, odpowiedzi na pozew i dalszych pism procesowych stron prowadzi do wniosku, że fakty w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia nie są sporne. Obie strony opierały się na przebiegu i ustaleniach procesu prowadzonego przez Sąd Okręgowy w (...) pod sygnaturą akt XXIV C (...). Podana wyżej treść obu wyroków, na które powołują się strony, również jest bezsporna. Ponieważ ustalenia te zostały uznane za prawidłowe przez Sąd Apelacyjny w (...), można je uznać za ustalone również w niniejszym procesie. Wymaga podkreślenia, że znajdują one potwierdzenie w dokumentach złożonych przez strony do akt niniejszego postępowania – niekwestionowanych wzajemnie przez strony i niebudzących żadnych wątpliwości dowodowych Sądu.

W dniu 6 sierpnia 2008 roku kredytobiorcy złożyli wniosek kredytowy w banku. We wniosku wskazana została kwota 240.237 zł jako kwota kredytu i (...) jak waluta kredytu. Jako cel kredytu wskazano zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym, refinansowanie wydatków poniesionych na cele mieszkaniowe oraz remont / modernizację. W dniu złożenia wniosku powodowie podpisali również „Informację dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej oparte na zmiennej stopie procentowej”. W dniu 5 września 2008 r. kredytobiorcy zawarli z bankiem sporządzoną w dniu 4 września 2008 r. umowy o kredyt hipoteczny: nr (...) / (...). Na podstawie Umowy Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 240 237 zł (§ 2 ust. 1 umowy). Kredyt był przeznaczony na zakup gotowego mieszkania na rynku wtórnym oraz jego

modernizację i remont (§ 2 ust. 3-4 umowy). Kredyt jest indeksowany do (...) po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie

z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy Bank wysłała do kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w (...) oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu/transzy, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania mają wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo-odsetkowej (§ 2 ust. 2 umowy). Zgodnie z § 5 ust.3 umowy kredytobiorca oświadcza, że wraz z wnioskiem kredytowym otrzymał pismo „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej oparte na zmiennej stopie procentowej” i zapoznał się z nim. Zgodnie

z postanowieniami § 6 umowy oprocentowanie kredytu jest zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosiło 4,09 % w skali roku, na które składa się stopa referencyjna LIBOR 3M ((...)) i stała marża banku, która wynosi 1,3 p.p.. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M ((...)). Stopa referencyjna zmienia się w cyklu kwartalnym i przyjmuje wartość z ostatniego dnia roboczego ostatniego miesiąca poprzedzającego kolejny kwartał kalendarzowy (§ 6 ust. 1, 3, 5, 6 umowy). W przypadku kredytu oprocentowanego wg zmiennej stopy procentowej kredytobiorca ponosi ryzyko zmian stóp procentowych co oznacza, iż w przypadku wzrostu poziomu stopy referencyjnej wyższe będzie oprocentowanie kredytu i wzrośnie wówczas wysokość miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej (§ 6 ust. 2 umowy). Spłata kredytu miała nastąpić w 300 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 2 ust. 6 i § 7 ust. 2 umowy). Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z § 2

w złotych polskich z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w Banku

w dniu płatności raty kredytu. Spłata kredytu następować będzie poprzez bezpośrednie potrącanie przez bank należnych mu kwot z rachunku kredytobiorcy w banku. Spłaty rat odsetkowych lub kapitałowo-odsetkowych będą następować w tym samym dniu miesiąca, w jakim miała miejsce wypłata kredytu lub jego pierwszej transzy począwszy od miesiąca następnego po pierwszej wypłacie środków z kredytu (§7 ust. 1, 3-4 umowy). Analogiczne postanowienia zawiera § 8 ust. 1-3 Regulaminu. Zgodnie z § 5 ust. 15 pkt 1 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych z zaznaczeniem waluty wnioskowanego kredytu. Zgodnie z § 5 ust. 15 pkt 4 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej uruchomienie środków z kredytu następuje w PLN. W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kredytobiorca może zastrzec w umowie kredytu, iż bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie do jakiej kredyt jest indeksowany o ile ten rachunek jest dostępny w aktualnej ofercie banku (§ 8 ust. 4 regulaminu). Zgodnie z § 9 ust. 4 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu dokonuje przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz określonego przez bank w Tabeli Kursów Walut Obcych. Od wymagalnego kapitału wyrażonego w PLN bank nalicza dalsze odsetki

w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych. Bank na wniosek kredytobiorcy może wyrazić zgodę na zmianę waluty kredytu, jednakże przewalutowanie nie może być dokonane m.in. w przypadku zaległości w spłacie kredytu (§11 ust.1-2 Regulaminu). Przewalutowanie następuje według kursów z Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (§ 11 ust. 4 Regulaminu). Przed podjęciem decyzji

o przewalutowaniu bank zastrzega sobie prawo do dokonania weryfikacji zdolności kredytowej kredytobiorcy (§ 11 ust. 12 pkt 1 Regulaminu). W dniu 21 listopada 2014 r. strony zawarły sporządzony w dniu 14 listopada 2014 r. aneks nr (...) do umowy kredytu. Zgodnie ze zmienionym § 7 ust. 1 i 3 umowy spłaty rat kredytu oraz przedterminowa spłata pełnej lub częściowej kwoty kredytu będzie dokonywana przez Kredytobiorcę w walucie obcej, do której kredyt jest indeksowany poprzez potrącenie przez bank należnych mu kwot z rachunku kredytobiorcy. Do dnia 19 kwietnia 2017 r. powodowie tytułem spłat kredytu uiścili kwotę 117.752,21 PLN oraz 12.717,95 CHF. Powodowie znają konsekwencje ustalenia nieważności umowy i godzą się na nie.

W ocenie Sądu Okręgowego w Warszawie, umowa kredytu jest nieważna,

a świadczenia spełniane na podstawie nieważnej umowy kredytu są świadczeniami nienależnymi, z którymi łączy się po stronie powodów roszczenie o ich zwrot. Zasadne było zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów całej dochodzonej kwoty jako spełnionego na rzecz pozwanego świadczenia nienależnego. W ocenie sądu nie ma także

przeszkód, by zobowiązanie nie zostało określone także w (...) wobec faktu, iż powodowie w części w tej walucie spłacali raty z umowy, zaś pozwany je w takiej wysokości przyjmował. Strony nieważnej umowy mają niezależne wobec siebie roszczenia o zwrot własnych spełnionych świadczeń, wobec czego strona powodowa może domagać się zwrotu wszystkiego, co świadczyła na rzecz pozwanego.

Na gruncie niniejszej sprawy konieczne są ponadto ustalenia uzupełniające, związane głównie z zarzutami postawionymi bankowi przez kredytobiorców odnośnie do wiarygodności i zwrot udostępnionego kredytu. Mimo że postępowanie w tej części zostało umorzone, ustalenia te konieczne są dla oceny, która ze stron wygrała proces o to roszczenie i której przysługuje zwrot kosztów procesu. Otóż bezspornie dokonana w toku niniejszego procesu zapłata na rzecz banku ze strony kredytobiorców kwoty 138.043,29 zł nastąpiła 14.02.2022 r. (potwierdzone poleceniem przelewu - k. 128), zaś oświadczenie kredytobiorców o potrąceniu wiarygodności banku w pozostałej części zawarte zostało w piśmie pozaprosesowym z 25.01.2022 r. (odpis k. 120-122), wysłanym bankowi przesyłką poleconą w dniu 31.01.2022 r. (potwierdzenie k. 123).

Przedstawionymi wyżej podstawami rozstrzygnięcia w sprawie XXIV C (...) Sąd w niniejszej sprawie jest związany na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. Wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z 2005.05.19 - I ACa 1848/04: moc wiążąca orzeczenia określona w art. 365 § 1 k.p.c. w odniesieniu do sądów oznacza, że podmioty te muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to orzeczono

w prawomocnym orzeczeniu. Zatem w kolejnym postępowaniu sąd jest związany prawomocnym orzeczeniem, rozumianym jako określona wypowiedź sądu rozpoznającego poprzednią sprawę, będącą syntezą ustaleń faktycznych i prawnych. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2007 r. (II CSK 347/07): zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. każde orzeczenie prawomocne formalnie wiąże nie tylko strony

i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe

i organy administracji publicznej, a w wypadkach wskazanych w ustawie także inne osoby. Jest to prawomocność materialna w sensie pozytywnym, która, jak podnosi się w doktrynie, zabezpiecza poszanowanie dla rozstrzygnięcia sądu ustalającego

i regulującego stosunek prawny stanowiący przedmiot rozstrzygnięcia. Zasięg prawomocności materialnej w sensie pozytywnym odnosi się jedynie do samego rozstrzygnięcia, nie zaś do jego motywów i zawartych w nim ustaleń faktycznych. Nie wyklucza to jednak sięgania do okoliczności objętych uzasadnieniem orzeczenia, jeżeli jest to potrzebne dla określenia granic prawomocności materialnej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06). Wyrok NSA w W.

z 1999.05.19 ((...) SA (...), LEX nr 48643): ratio legis art. 365 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego polega na tym, iż gwarantuje ona zachowanie spójności

i logiki działania organów państwowych, zapobiegając funkcjonowaniu w obrocie prawnym rozstrzygnięć nie do pogodzenia w całym systemie sprawowania władzy. To oznacza przede wszystkim, że w niniejszym procesie Sąd nie mógł dokonać ustalenia odmiennego od tego, że sporna umowa to umowa kredytu i że była nieważna ex tunc.

Żadne z aktualnych roszczeń powoda (nawet ewentualne) nie zasługuje na uwzględnienie. Przypomnijmy, że chodziło o:

zasądzenie in solidum od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 130.231,07 zł tytułem zwrotu korzyści majątkowej uzyskanej przez stronę pozwaną

w związku z bezumownym korzystaniem z kapitału z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanym odpisu pozwu do dnia zapłaty,

ewentualnie o:

zmianę wysokości świadczenia nienależnego, którego zwrot przysługuje powodowi od pozwanego w związku oddaniem do dyspozycji kapitału na mocy umowy, poprzez dokonanie sądowej waloryzacji należnej powodowi kwoty w ten sposób, że oprócz roszczenia o zwrot kapitału powodowi przysługuje kwota 112.728 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza; oraz

zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 112.728 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, stanowiącej dodatkową kwotę, o którą należy zwaloryzować roszczenie o zwrot kapitału oddanego pozwany do dyspozycji.

Dokonując analizy zasadności roszczenia pierwszego - o zwrotu korzyści majątkowej uzyskanej przez stronę pozwaną w związku z bezumownym korzystaniem z kapitału, należy w pierwszym rzędzie podkreślić, że celem prawa unijnego - art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG jest zniechęcający skutek wywierany na przedsiębiorców, którzy winni być zniechęceni do stosowania niedozwolonych klauzul umownych, zaś wyeliminowanie rzeczzonego skutku powodowałoby, że nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to interes przedsiębiorców zostanie zagwarantowany. Zasadzenie na rzecz banku świadczenia za „bezumowne korzystanie” z kapitału penalizowałoby nie bank, lecz kredytobiorcę, zachęcając przedsiębiorcę do wprowadzania abuzywnych postanowień w kolejnych, proponowanych przez siebie konsumentom umowach.

W polskim systemie prawnym brak jakiegokolwiek przepisu mogącego stanowić podstawę prawną przedmiotowego roszczenia, w szczególności nie jest nim art. 405 k.c. w związku z art. 410 k.c. Z powołanych przepisów wynika obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia, a świadczeniem banku w okolicznościach rozpoznawanej sprawy była wyłącznie wypłata kredytu. A zatem umożliwienie kredytobiorcy „bezumownego korzystania” z kapitału banku nie jest świadczeniem banku, lecz jest stanem faktycznym, który wynika z nienależnego świadczenia. Okoliczność, że na skutek korzystania z kapitału w okresie kredytowania przez kredytobiorcę, a nie przez bank, przez co bank nie mógł uzyskać potencjalnego zysku, jest irrelevantna przy ocenie zasadności zgłoszonego roszczenia ewentualnego, ponieważ reżim odpowiedzialności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, nie przewiduje obowiązku zapłaty *lucrum cessans* - w przeciwieństwie do reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 361 § 2 k.c.). Jedynym zaś przewidzianym przez prawo cywilne świadczeniem związanym z korzystaniem z cudzego kapitału są odsetki, które mogą mieć postać odsetek umownych albo ustawowych (art. 359 k.c., art. 481 k.c.).

W kontekście powyższego zauważyć należy, że uwzględnienie stanowiska powoda doprowadziłoby w istocie do reaktywacji nieważnej umowy stron w zakresie oprocentowania (zob. wyrok SA w Białymstoku z dn. 20.02.2020 r., I ACa 635/19). Należy zaakcentować także, że w przypadku uznania zasadności przedmiotowego roszczenia trzeba by uznać, iż analogiczna wierzytelność przysługiwałaby stronie pozwanej, skoro podczas wykonywania spornej umowy kredytu również bank korzystał ze środków pieniężnych, które strona pozwana wpłacała tytułem rat i innych należności wynikających z przedmiotowej umowy. Przyjęcie zasadności roszczenia powoda

o wynagrodzenie byłoby sprzeczne z celem art. 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy nr 93/13/EWG, która ma na celu ochronę konsumentów. Wyeliminowanie ze spornej umowy mechanizmu indeksacji nie stanowi *in concreto* następstwa niezgodnego

z prawem lub nieuczciwego zachowania pozwanej (jej poprzednika prawnego), ale jest rezultatem niezgodnego z prawem działania banku (jego poprzednika prawnego). Wobec tego strona pozwana nie powinna ponosić dalej idących następstw tego stanu rzeczy niż te, które ustawodawca przewidział w art. 385¹ § 1 i 2 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25.06.2022 r. o sygn. akt I ACa 545/21). Kredytobiorcy w tego rodzaju sprawach korzystają z daleko idącej ochrony prawa unijnego, w tym poszczególnych przepisów wynikających z Dyrektywy Rady EWG 93/13 (zwłaszcza art. 7 ust. 1). Na straży prawa wielokrotnie pozostawał także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (m.in. w wyroku (...) z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N., sprawy połączone C#154/15, C#307/15 i C#308/15, EU:C:2016:980, pkt 57; wyrok (...) z dnia 14 czerwca 2012 r., B. E. de C., C#618/10, EU:C:2012:349, pkt 65). Co więcej, ochronę konsumentów przed tego rodzaju roszczeniami ze strony przedsiębiorców przewidują również przepisy krajowe. Zgodnie z art. 224 § 1 k.c. samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne. Zgodnie zaś z § 2 tego przepisu: „Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiszczyć wartość tych, które zużył”. Wskazany wyżej przepis

kodeksu cywilnego stanowi, że wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy należy się wyłącznie, jeśli posiadacz jest w złej wierze. Strona pozwana korzystała z pieniędzy banku

w przekonaniu, że ma do tego prawo na podstawie zawartej umowy. Trudno uznać stronę pozwaną za posiadacza kapitału w złej wierze, skoro sam bank na gruncie sprawy XXIV C(...) stał na stanowisku, że konsument posiadał je zgodnie

z prawem. W ocenie Sądu, strona pozwana była posiadaczem w dobrej wierze. Wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w dobrej wierze przysługuje właścicielowi dopiero od dnia wytoczenia powództwa o zwrot (art. 224 § 1 k.c.). Pieniądz jest rzeczą szczególnego rodzaju i mają do niego zastosowanie właśnie te przepisy.

Z tych przyczyn Sąd pominął jako nieistotny dowód z opinii biegłego mający na celu wyliczenie wartości omawianego wyżej wynagrodzenia.

Nie zasługują też na uwzględnienie żądania ewentualne, dotyczące waloryzacji kapitału wskutek istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza. Powód żądał, by waloryzacji dokonać według wskaźników inflacji i jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazał art. 358¹ k.c. W ocenie Sądu, prawo to powodowi nie przysługuje, podobnie jak związane z nim roszczenie o zapłatę. Aktualne i w tej kwestii są wyłożone wcześniej argumenty poczynione na gruncie Dyrektywy 93/13. Dodatkowo przeszkodą uwzględnienia żądania powoda jest sama treść art. 358¹ § 4 k.c., z którego wynika, że waloryzacji sądowej nie może żądać strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. To, że powód jest przedsiębiorcą, jest na tyle oczywiste, że nie wymaga argumentacji. Przedmiotem roszczenia o zwrot kapitału kredytu, w tym o zwrot w zwaloryzowanej wysokości, jest świadczenie pozostające w związku z prowadzeniem przez powoda przedsiębiorstwa. Sąd zna argumenty przeciwników tego poglądu, wskazujących na to, że chodzi o świadczenie nienależne, a nie o świadczenie z obowiązującej umowy, ale nie zgadza się z tymi argumentami. W związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa było sformułowanie wadliwej umowy, następnie wykonywanie nieważnego stosunku prawnego, a obecnie rozliczenie się z kontrahentami w wyniku sądowego unieważnienia umowy. Związek nie został zerwany na żadnym etapie. Dlatego powództwo w zakresie żądania ewentualnego zostało oddalone na podstawie art. 358¹ § 4 k.c.

W razie przyjęcia stanowiska odmiennego Sąd uważa, że właściwszym niż wskaźniki inflacji kryterium do dokonania waloryzacji byłoby porównanie wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto z roku wypłacenia kredytobiorcom kredytu - 2008 (2.943,88 zł – Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 10 lutego 2009 roku w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2008 r.)

z wysokością przeciętnego wynagrodzenia z I półrocza 2023 r., poprzedzającego wyrok w niniejszej sprawie - 7.061,52 zł. Stosując proste matematyczne równanie (proporcja): jeśli 2.943,88 zł równa się 7.061,52 zł, to 240.237 zł równa się X, uzyskujemy wynik X = 576.259,35 jako sumę zwaloryzowanego kapitału. Do wyliczenia tej kwoty nie jest potrzebna żadna wiedza specjalna (Sąd zatem również w tym zakresie pominął jako nieistotny dowód z opinii biegłego).

Nawet gdyby nie podzielić przedstawionej wyżej argumentacji skierowanej przeciwko roszczeniu powoda o wynagrodzenie i przeciwko żądaniu waloryzacji, należałoby oddalić powództwo w tym zakresie wobec skutecznej obrony pozwanych odwołującej się do nadużycia prawa podmiotowego przez powoda oraz do sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (lojalności kupieckiej i zaufania do sektora bankowego). Aktualne tu byłyby przedstawione wcześniej uwagi dotyczące jednostronnego sformułowania właśnie przez powoda umowy dotkniętej wadami skutkującymi nieważnością stosunku prawnego.

Dodać jeszcze trzeba argument, że w dniu 15 czerwca 2023 roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ogłosił orzeczenie w sprawie C-520/21, w którym rozstrzygnął pytanie prejudycjalne, czy w przypadku uznania, że umowa kredytu zawarta przez bank i konsumenta jest od początku nieważna z powodu zawarcia w niej nieuczciwych warunków umownych, strony oprócz zwrotu pieniędzy zapłaconych

w wykonaniu tej umowy (bank - kapitału kredytu, konsument - rat, opłat, prowizji

i składek ubezpieczeniowych) oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, mogą domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności (w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu

kosztów lub waloryzacji świadczenia). (...) uznał że prawo Unii Europejskiej stoi na przeszkodzie, aby banki mogły żądać od kredytobiorców dodatkowych świadczeń, w tym wynagrodzenia za korzystanie z kapitału.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. (stosując stosunkowe rozdzielenie odpowiednio do wygranej).

W ocenie Sądu, pozwany bank wygrał proces w ramach umorzonych części postępowania, dotyczącej zwrotu kapitału kredytu w kwocie 240.237 zł. Cofnięcie pozwu nie zawsze oznacza przegraną. Aby to rozważyć, należy postawić się na miejscu powoda i zadać sobie pytanie, czy powód wytaczający powództwo o roszczenie, które następnie stało się przedmiotem częściowego cofnięcia pozwu, miał usprawiedliwione obiektywnie podstawy ku temu. W tym przypadku odpowiedź jest pozytywna. Pozew datowany jest na 29.12.2021 r. Bank miał interes w tym, by zawrzeć w nim roszczenie o zwrot kapitału kredytu. W końcu analogicznie postąpili wcześniej kredytobiorcy – wnosząc w procesie przed SO w (...) o zwrot sumy ich świadczeń, niepomniejszonych o kwotę otrzymanego kredytu. W ocenie Sądu, właściwą praktyką, pozwalającą na uniknięcie wielości procesów z tego samego stosunku prawnego, jest pozywanie banku jedynie o różnicę pomiędzy świadczeniami stron z nieważnej umowy kredytu. Oczywiście, kredytobiorcy mają prawo pozywać bank o pełną sumę ich świadczeń, ale w ten sposób narażają się na powództwo przeciwne. W wygranych procesach ze swego powództwa kredytobiorcy otrzymują zwrot poniesionych przez siebie kosztów procesu i naprawdę nie skłania do odmiennego potraktowania banku w postępowaniu z jego powództwa. Do zaspokojenia omawianego roszczenia banku (w drodze częściowego potrącenia i częściowego spełnienia świadczenia) doszło dopiero po wniesieniu powództwa, dlatego bank postąpił słusznie, cofając pozew w tej części, w której został zaspokojony i w której wydanie wyroku stało się już zbędne.

Bank przegrał natomiast proces w całej pozostałej części, objętej wyrokiem.

Aby to rozliczyć, należy w pierwszym rzędzie ustalić procent wygranej. Wartość przedmiotu sporu dla żądań głównych to 370.469 zł, a dla ewentualnych 112.4728 zł. Razem daje to 483.197 zł (100%).

Wygrana banku to 240.237 zł (49,7%). Wygrana pozwanych to zatem 50,3%.

Powód poniósł: opłatę od pozwu 18.524 zł, dalszą opłatę sądową 30 zł oraz koszty zastępstwa procesowego wg norm przepisanych 10.817 zł (stawka minimalna wynagrodzenia radcowskiego właściwa dla danej wartości przedmiotu sporu i opłata od pełnomocnictwa procesowego), czyli łącznie 39.371 zł, z czego 49,7% to 19.567,39 zł. Pozwani ponieśli koszty zastępstwa procesowego wg norm przepisanych 10.817 zł, z czego 50,3% to 5.440,95 zł. Różnica z korzyścią dla powoda wynosi 14.126,44 zł.

sędzia Rafał Kubicki